

Fasttravel

by Keramidas

Τα έθιμα του Πάσχα στην Κέρκυρα

Tue, 07/03/2017 - 15:51

Locations:

Greece

Οι Κερκυραίοι την ονομάζουν Λαμπρή ή Λαμπριά για να εκφράσουν τη λαμπρότητα της ημέρας. Ύστερα από περίοδο επτά εβδομάδων αυστηρής νηστείας και αποχής από κάθε είδους γλέντι έρχεται η Λαμπριά, ημέρα χαράς, ημέρα απολαύσεων.

Τα ιδιαίτερα τοπικά έθιμα και η άμεση σχέση των ημερών αυτών με την αρχή της Άνοιξης, αναδεικνύουν μια μοναδικότητα, που έχει καταστήσει το Κερκυραϊκό Πάσχα πόλο έλξης επισκεπτών απ' όλο τον κόσμο. Κυριαρχεί η συγκινητική, πολυφωνική εκκλησιαστική μουσική, μια ακόμα τοπική ιδιαιτερότητα, που ξεχύνεται από τους ναούς στα καντούνια της πόλης και των προαστίων. Η αρμονική αυτή ψαλμωδία, μια ιδιότυπη τετραφωνία, που ήλθε από την Κρήτη τον 17ο αιώνα, ακόμη και σήμερα ονομάζεται "Κρητικό Μέλος".

Οι εκδηλώσεις του Κερκυραϊκού Πάσχα αρχίζουν από την **Κυριακή των Βαΐων**, "των Βαγιώνων", όπως συνηθίζεται να λέγεται στην Κέρκυρα. Στις 11:00 το πρωί, γίνεται η λιτάνευση του Σεπτού Σκηνώματος του Αγίου Σπυρίδωνος, μια λιτανεία που τελείται από το 1630 σε ανάμνηση της απαλλαγής του νησιού από τη θανατηφόρο επιδημία της πανώλης, που το 1629 θέρισε τους Κερκυραίους. Η λιτανεία αυτή είναι η πιο μεγάλη σε διαδρομή και περιφέρεται κατά μήκος της νοητής γραμμής των παλαιών Ενετικών τειχών της πόλης, με αρκετές στάσεις για δεήσεις και παρακλήσεις, παρακάμπτοντας, όπως και παλαιότερα, την Εβραϊκή συνοικία. Είναι η μοναδική στην οποία συμμετέχουν, όλες και οι 18 Φιλαρμονικές του νησιού για να τιμήσουν τον Πολιούχο Άγιο της Κέρκυρας. Έθιμο είναι μετά το τέλος της λιτανείας, οι Φιλαρμονικές παρελαύνουν από τα κεντρικά σημεία του ιστορικού κέντρου της πόλης παιανίζοντας εύθυμα εμβατήρια. Το ίδιο βράδυ στις 9.00 γίνεται στο Δημοτικό Θέατρο η καθιερωμένη συναυλία της Φιλαρμονικής Εταιρίας "Μάντζαρος", η οποία με τις μελωδίες της μας εισάγει στο πνεύμα της Μεγάλης Εβδομάδος.

Από τη **Μεγάλη Δευτέρα** οι Κερκυραίοι αρχίζουν τα ψώνια. Διάχυτη στην αγορά της πόλης η μυρωδιά της 'Φογάτσας', του μαντολάτου και της 'Κολομπίνας'. Το απόγευμα οι καμπάνες καλούν τους πιστούς στις εκκλησίες και πλήθος λαού ακούει το "ουαί και αλοιμόνο Φαρισαίοι υποκριταί".

Τη **Μεγάλη Τρίτη** στις εκκλησίες ακούγεται το τροπάριο της Κασσιανής και το βράδυ στις 9.00 στο Περιστύλιο των Παλαιών Ανακτόρων ο Οργανισμός Κερκυραϊκών Εκδηλώσεων (ΟΚΕ) διοργανώνει την καθιερωμένη πλέον Μουσική Ποιητική Βραδιά με θέμα "Από τον Γολγοθά στην Ανάσταση".

Σε παλαιότερες εποχές, από τη **Μεγάλη Τετάρτη** η πλατεία του Σαρόκκου γέμιζε από τα βελάσματα των αρνιών, που έρχονταν από την ύπαιθρο για να πουληθούν στους Πατρινοούς εμπόρους και στους Κορφιάτες νοικοκυραίους. Από νωρίς το απόγευμα οι εκκλησίες της πόλης και των προαστίων γεμίζουν με πιστούς για τα Ευχέλαια και στις 8.30 το βράδυ το Δημοτικό Θέατρο γεμίζει με κόσμο, που θα ακούσει τη Δημοτική Χορωδία στην καθιερωμένη συναυλία Εκκλησιαστικής Μουσικής και Μεγαλοβδομαδιάτικων Μελωδιών, που προσεγγίζει το Θείον Δράμα μέσα από εκκλησιαστική μουσική Ανατολική και Δυτική.

Τη **Μεγάλη Πέμπτη** η ακολουθία των Αγίων Παθών. Στα χωριά μέσα στην εκκλησία οι γυναίκες ακούγοντας τα Δώδεκα Ευαγγέλια πλέκουν με το κροσσοβέλονο το γαιϊτάνι, από άσπρο βαμβακερό ύφασμα, σταματώντας το πλέξιμο κάθε φορά που απαγγέλλεται Ευαγγέλιο. Στον Duomo, την Καθολική Μητρόπολη της Πλατείας Δημαρχείου, ανάβουν 12 κεριά και σβήνουν από ένα κεριό όταν τελειώνει η ανάγνωση κάθε Ευαγγελίου. Τη Μεγάλη Πέμπτη επίσης, με την πρώτη καμπάνα της εκκλησίας, βάφουν τα κόκκινα αυγά, αιώνιο σύμβολο ανανέωσης της ζωής και της φύσης.

Τη **Μεγάλη Παρασκευή** πριν από το μεσημέρι οι εκκλησίες γεμίζουν από πιστούς για την τελετή της Αποκαθήλωσης του Κυρίου και την περιφορά του νεκρού Ιησού σε κατάλευκο σεντόνι, σε συγκινητική ατμόσφαιρα και με νεκρώσιμο ήχο της καμπάνας. Μετά τα παιδιά σκορπίζουν στις γειτονιές ζητώντας λουλούδια για τον Επιτάφιο. Ο στολισμός του είναι

σχεδόν αποκλειστικά έργο των νεαρών κοριτσιών και προς το μεσημέρι οι Επιτάφιοι εκτίθενται σε προσκύνημα. Από νωρίς το απόγευμα της Μεγάλης Παρασκευής αρχίζει η περιφορά των επιταφίων στα γραφικά δρομάκια και τις πλατείες της πόλης. Τα προάστια ακολουθούν τη δική τους περιφορά γύρω από τις συνοικίες. Από το μεσημέρι τις 2:00 μέχρι αργά το βράδυ δεκάδες Επιτάφιοι θα βγουν ψάλλοντας το "Αι γενεαί πάσαι" και όσο περνά η ώρα οι Επιτάφιοι πυκνώνουν ειδικά στο ιστορικό κέντρο και σχεδόν διασταυρώνονται. Πρώτος βγαίνει ο Επιτάφιος της Παναγίας της Σπηλιώτισσας από το Νέο Φρούριο και του Παντοκράτορα στο Καμπιέλλο για να ακολουθήσουν οι υπόλοιποι μέχρι τις 10.00 το βράδυ που βγαίνει επιβλητικός ο Επιτάφιος της Μητροπόλεως. Κάθε Επιτάφιος συνοδεύεται από το "κόρο" (χορωδία), μια Φιλαρμονική, "τόρτσες" (μεγάλα κεριά), "μανουάλια" (βενετσιάνικα φανάρια), "σκόλες" (λάβαρα) και φλάμπουρα, που ειδικά αυτό το βράδυ όλα φέρονται στο πλάι σε ένδειξη πένθους. Επίσης συνοδεύεται από σχολεία, τμήματα προσκόπων, τμήματα οδηγών και από τα κοριτσάκια με τα καλαθάκια τα γεμάτα πολύχρωμα λουλούδια που η Κέρκυρα είναι γεμάτη αυτή την εποχή.

Το βράδυ στα Μουράγια, που θα περάσει ο Επιτάφιος της Μητροπόλεως, τοποθετούνται σε κανονικά διαστήματα κεριά στερεωμένα σε μικρές βάσεις και ανάβονται κατά την περιφορά - όλα μια μακριά ίσια φωτεινή γραμμή. Στον επιβλητικό Επιτάφιο της Μητροπόλεως, που συνοδεύει ο Ιερός Κλήρος και οι Αρχές του τόπου, η παρουσία Φιλαρμονικών, χορωδιών και χιλιάδων Κερκυραίων και επισκεπτών δίνει άλλη διάσταση στην πένθιμη τούτη μέρα. Η "Παλαιά" Φιλαρμονική (κόκκινη) παίζει το Adagio του Albinoni, η "Μάντζαρος" (μπλε) την Marcia Funebre του G. Verdi, και η "Καποδίστριας" την Elegia Funebre, την Sventura του Mariani και το πένθιμο εμβατήριο του Chopin.

Το **Μεγάλο Σάββατο** το πρωί στις 6.00 η πραγματοποίηση του εθίμου του τεχνητού σεισμού αποτελεί παράδοση για τον Ιερό Ναό της Παναγίας των Ξένων. Γίνεται μετά το τέλος του 'Αποστόλου' και αποτελεί αναπαράσταση του σεισμού που περιγράφεται στο Ιερό Ευαγγέλιο, σαν επακόλουθο θριαμβικό γεγονός της Αναστάσεως του Κυρίου.

Στις 9.00 το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου γίνεται κατανυκτικά η περιφορά του Επιταφίου της εκκλησίας του Αγίου Σπυρίδωνος. Το 1574 οι Βενετοί, για λόγους ασφαλείας, απαγόρευσαν στους Ορθοδόξους την περιφορά των Επιταφίων τη Μεγάλη Παρασκευή και επέτρεψαν μόνο τη λιτανεία του Αγίου το Μεγάλο Σάββατο. Έτσι οι Κερκυραίοι από τότε βγάζουν τον Επιτάφιο της εκκλησίας του Αγίου Σπυρίδωνος μαζί με το Σεπτό Σκήνωμα του Αγίου, που στη συγκεκριμένη λιτανεία ο Άγιος έχει θέση χοροστατούντος Επισκόπου και πίσω ακολουθεί ο Επιτάφιος. Είναι η αρχαιότερη λιτανεία και η πλέον επιβλητική από τις λιτανείες του Αγίου Σπυρίδωνος, που καθιερώθηκε περίπου το 1550 σε ανάμνηση του θαύματος του Αγίου, που έσωσε τον Κερκυραϊκό λαό από τη σιτοδεία. Η πομπή κινείται ρυθμικά με τους πένθιμους ήχους των τριών Φιλαρμονικών της πόλης.

Η 'Παλιά' Φιλαρμονική κατά παράδοση παίζει τον "Amlet", πένθιμη 'μάρτσια' του Ιταλού συνθέτη Faccio. Ακολουθεί το άλλο πένθιμο εμβατήριο " Calde Lacrime" (καυτά δάκρυα) του Ιταλού συνθέτη Micheli από τη Φιλαρμονική 'Μάντζαρος' και από τη Φιλαρμονική 'Καποδίστριας' το πένθιμο εμβατήριο " Marcia Funebre" από την "Ηρωική" του Μπετόβεν. Μετά το τέλος της λιτανείας ο Άγιος Σπυρίδωνας θα παραμείνει στη θύρα του μέχρι την Τρίτη του Πάσχα για προσκύνημα.

Στις 11.00 το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου ο κόσμος περιμένει τη λεγόμενη Πρώτη Ανάσταση. Όταν τελειώσει η Ακολουθία στη Μητρόπολη χτυπούν χαρμόσυνα οι καμπάνες και από τα παράθυρα των σπιτιών πέφτουν κατά χιλιάδες οι "μπότηδες: (πήλινα κανάτια) στους δρόμους, γεμάτα νερό για να κάνουν μεγαλύτερο κρότο. Το έθιμο αυτό, που συνδέεται με το Ευαγγελικό χορείο "Συ δε Κύριε Ανάστησόν με ίνα συντρίψω αυτούς ως

σκεύη κεραμέως", είναι επιρροή από τους Ενετούς, που συνήθιζαν την Πρωτοχρονιά να πετούν από τα παράθυρά τους παλιά αντικείμενα για να τους φέρει ο νέος χρόνος καινούργια. Οι Κερκυραίοι οικειοποιήθηκαν το έθιμο αυτό και το πραγματοποιούσαν στη μεγαλύτερη Ελληνική γιορτή, το Πάσχα. Τα παλιά αντικείμενα αντικαταστάθηκαν από πήλινα κανάτια (μπότηδες). Μια άλλη εκδοχή δίνει στο έθιμο ειδωλολατρική προέλευση. Το Πάσχα βρίσκεται στην αρχή της νέας βλαστικής χρονιάς, η φύση ξυπνάει από το χειμερινό λήθαργο και οι καρποί συλλέγονται σε νέα δοχεία, ενώ τα παλιά πετιούνται. Μετά το σπάσιμο των κανατιών οι Φιλαρμονικές ξεχύνονται στους δρόμους της πόλης παίζοντας το αλέγρο μαρς "Μην φοβάστε Γραικοί".

Την ημέρα αυτή οι Ισραηλίτες της άλλοτε πολυάριθμης Εβραϊκής από φόβο έμεναν κλεισμένοι στα σπίτια τους στην 'Οβριακή', ενώ την ίδια ώρα τα χωριά της Μέσης ακούγοντας τις καμπανοκρουσίες της Χώρας σήμαιναν και αυτά από χωριό σε χωριό και οι νοικοκυραίοι έσφαζαν το κατσίκι τους, με το αίμα του οποίου έβαφαν με τρεις σταυρούς την εξώπορτά τους.

Στην 'Πίνια', το παλιό εμπορικό κέντρο της πόλης, περίπου την ίδια ώρα ο Οργανισμός Κερκυραϊκών Εκδηλώσεων (ΟΚΕ) έχει αναβιώσει το παλιό έθιμο της "Μαστέλας". Στην 'Ρίνια', κάτω από τη μεταλλική κουκουνάρα, μαζεύονταν οι Φακινοί, οι αχθοφόροι της πόλης, οι Πινιαδόροι, οι οποίοι τοποθετούσαν στη μέση του πεζοδρομίου ένα ξύλινο βαρέλι. Το στόλιζαν με μυρτιές, βέρντε και κορδέλες, του έβαζαν νερό και αυτοί σκορπισμένοι στο γύρω χώρο, παρακαλούσαν τους περαστικούς, που αυτή την ώρα ήταν πάρα πολλοί, να ρίξουν νομίσματα για ευχές στο νερό. Όταν πλησίαζε η ώρα της Πρώτης Ανάστασης, οι σκορπισμένοι στην πιάτσα Πινιαδόροι, κυνηγούσαν να βρουν κάποιον να τον ρίξουν στο βαρέλι. Αυτός μουσκίδι έβρεχε τον κόσμο γύρω του, ενώ περνούσαν οι μπάντες. Στο τέλος έβγαине ο βρεγμένος με γέλια και χαρές και έπαιρνε τα χρήματα που είχαν μαζευτεί στο βαρέλι.

Το βράδυ του Μεγάλου Σαββάτου γίνεται και η Καθολική Ακολουθία της Αναστάσεως στον Καθολικό Duomo με συνοδεία εκκλησιαστικού οργάνου, η οποία ολοκληρώνεται στις 11.00 μ.μ. για να προλάβει το εκκλησίασμα να παραστεί και στην Ορθόδοξη Ανάσταση.

Η Αναστάσιμη Ακολουθία τελείται στο πάλκο της Πάνω Πλατείας. Η πομπή έρχεται από την γειτονική εκκλησία της Αγίας Παρασκευής με τη συμμετοχή του Μητροπολίτη, των Αρχών, των Φιλαρμονικών και χιλιάδων κόσμου. Φαντασμαγορικό και μοναδικό θέαμα, όλα τα παράθυρα και τα μπαλκόνια των γύρω εξαόροφων σπιτιών ανοιχτά με κεράκια αναμμένα, ενώ σύνθεση μεγαλειώδους εικόνας είναι η πλατεία φωτισμένη από τις χιλιάδες λαμπάδες των πιστών, που παρακολουθούν την τελετή της Αναστάσεως στη μεγαλύτερη πλατεία της Ελλάδας.

Ανάσταση στην Πάνω Πλατεία

Η Ανάσταση γίνεται με τυμπανοκρουσίες, βεγγαλικά και πυροτεχνήματα. Οι μπάντες, μόλις τελειώσει η Ανάσταση, τριγυρνούν την πόλη παίζοντας εύθυμα εμβατήρια και ο κόσμος τρέχει ξοπίσω τους τραγουδώντας. Το γλέντι έχει μόλις αρχίσει και θα διαρκέσει μέχρι το πρωί, με τσιλίχουρδα (τοπική μαγειρίτσα), κόκκινα αυγά, φογάτσες, κολομπίνες (βενετσιάνικης προέλευσης χριστόψωμα σε σχήμα περιστεριού) και πολύ κρασί. Το νησί παίρνει φωτιά σπάζοντας τη νηστεία της Σαρακοστής και γιορτάζει την Ανάσταση του Κυρίου.

Την **Κυριακή του Πάσχα**, από τις 7.00 το πρωί κάθε εκκλησία, όπως συμβαίνει και με τους Επιταφίους, κάνει περιφορά της Ανάστασης στους κεντρικούς δρόμους της πόλης, με Φιλαρμονικές, σχολεία, προσκόπους, χορωδίες. Από τις 11.30 ο Ναυτικός Σταθμός Κέρκυρας στο Νέο Φρούριο, συνεχίζοντας την παράδοση, κάνει κάθε χρόνο την Πασχαλιάτικη γιορτή, δίνοντας κέφι και χαρά με χορευτικά συγκροτήματα και πλούσιους μεζέδες. Στην Κέρκυρα, σε αντίθεση με την υπόλοιπη Ελλάδα, το σούβλισμα του αρνιού τη Λαμπρή εμφανίστηκε τα τελευταία χρόνια και δεν αποτελεί μέρος της παράδοσής της. Οι Κερκυραίοι το μεσημέρι της Λαμπρής τρωνε σούπα αυγολέμονο με 2-3 κρεατικά και αφήνουν τον οβελία για τη Δεύτερη μέρα του Πάσχα. Αυτό γίνεται διότι το στομάχι είναι αποδυναμωμένο από την πολυήμερη νηστεία και μια σούπα το βοηθά να ανακάμψει.

Το απόγευμα της Κυριακής του Πάσχα τελείται η Ακολουθία της Αγάπης, όπου ο ιερέας ασπάζεται όλο το εκκλησίασμα και το εκκλησίασμα ασπάζεται το Ευαγγέλιο και το χέρι του. Με επισημότητα τελείται στις 6:00 μ.μ. στη Γαρίτσα η περιφορά της εικόνας της Αναστάσεως και στο προάστιο Ποταμός η συνλιτάνευση των εικόνων της Αναστάσεως και της Παναγίας της Δημοσιάννας, που ξεκινούν κατ' αυτόν τον τρόπο τις διαδικασίες για την τέλεση της πιο παλιάς λιτανείας του νησιού, μετά από 5 εβδομάδες, της λιτανείας του Ποταμού.

Παλαιότερα το σούρουπο έβγαιναν παρέες και έλεγαν από σπίτι σε σπίτι τα κάλαντα της Αναστάσεως: "Ανάσταση δοξάζουμε και τον Θεό υμνούμε και τον Δεσπότη τον Χριστό όλοι τον προσκυνούμε"

Τη **Δεύτερη μέρα του Πάσχα** (Νιά Δευτέρα), σχεδόν σε όλα τα χωριά, τις πρωινές ώρες, γίνονται λιτανείες της Αναστάσεως, διάρκειας μίας έως τριών ωρών, περνώντας απέξω ή μέσα από τα άλλα χωριά, όπου σταματούν και γίνονται δεήσεις, προσκυνήματα και προσφορά λουλουδιών στην Παναγία και τον Αναστημένο Χριστό.

Την **Τρίτη μέρα του Πάσχα** στις 5.00 μ.μ. στην εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνος στην 'Πλακάδα' γίνονται τα "Μπάσματα" του Αγίου, η επανατοποθέτηση δηλαδή του Σκηνώματος του Αγίου Σπυρίδωνος στη λάρνακά του.

Η πρώτη εβδομάδα του λαμπρού εορτασμού του Κερκυραϊκού Πάσχα κλείνει με το προσκύνημα-πανηγύρι της Ζωοδόχου Πηγής στην Παλαιοκαστρίτσα την Νιά Παρασκευή (Παρασκευή της Διακαινησίμου), το πρώτο κατά παράδοση πανηγύρι του Κερκυραϊκού θέρους.

Address:

12A Othonos Amalias Str.
Patras, Achaia, Greece 26223

Tel.: [+30 2610 622500](tel:+302610622500)

Fax: [+30 2610 623574](tel:+302610623574)

E-mail: info@fastravel.gr

Source URL: <https://www.fastravel.gr/en/node/272>